

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVII (41)

Štev. (No.) 24

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

30. junija 1988

Sooblikujmo Slovenijo!

GOVOR DR. ANDREJA FINKA NA DOMOBRANSKI PROSLAVI V SLOMSKOVEM DOMU

Mesec junij ima za Slovence v svobodi poseben pomen. Naše misli romajo na tisoče neznanih grobov v Sloveniji, kjer počivajo naši bratje po materi, narodu, prepričanju in veri. Na drugi zemski polobli jim v spoštljivem razpoloženju in skoraj v tišini posvečamo danes na skupen in javen način nekaj ur našega življenja. Zasebno sicer to delamo neprestano, ko sprejemamo vsak dan nase odgovornost za njihov spomin, soodgovornost za pokoj njihovih duš, naloge, ki nam jih vztrajanje na njihovi poti nalaga poslanstvo, ki ga čutimo ob misli, da smo in moramo biti njih nadaljevalci. Danes smo se skupaj ponovno ustavili na njihovem grobišču, da pomolimo za njihove duše in jim tako izkažemo zadnje dejanje ljubezni in priznanje za njihovo največjo žrtev. Do mrtvih čutimo najintimnejše vezi, nevidne niti, skrivnostni a živ pajčolan, v katerem smo vsi eno in isto občestvo. Oni so že izpolnili kar jim je bilo namenjeno, mi pa...

Mi pa bomo po opravljenih molitvah, po skeleči bolečini, ki smo jo ponovno začutili v rani, ki jo čas sicer hladi, a se še ni zacelila, nadaljevali svojo pot.

Ta pot je svojevrstna. Verjetno je nekaj novega v naši zgodovini, vsaj okoliščine, ki so povzročile in ki jo še vedno pogojujejo. Naša pot ni samo pričevanje o nečem groznem, kar se je zgodilo pred toliko in toliko leti. Že to bi bila plemenita motivacija za naš obstoj in naše delovanje. „Kdor je videl je pričeval in njegovo pričevanje je resnično. On ve, da govori resnico, da bi tudi vi...“ Nočemo biti zgolj pričevalci za nekaj iz preteklosti. Saj je preteklost, sedanjost in prihodnost nekaj celovitega, nekaj enotnega, ki se ne da deliti. Brez preteklosti ni bodočnosti, sedanjost nam pa vsak trenutek ponovno uhaja iz rok in ostaja za nami, istočasno, ko se projicira v nedogled in kaže pot. Marsikateri, ki so nam v domovini blizu, ne razumejo tega našega vztrajanja in neprestanega spominjanja na proti-

komunistične žrtve. To jemljejo kot nezdravo zasidranost v preteklosti, ki človeku onemogoča vzlet in ga veže na dogodke, ki so za sedanjost konfliktivni in gotovo brezpredmetni. Menijo, da je domobranstvo naš edini program, ki je kot tak brez prihodnosti, mi pa da ga že stokrat ponavljane še vedno dvigamo kot zastavo. Zato nas občudujejo a z žalostjo zaključujejo, da nas to ne bo nikamor pripeljalo, še manj pa bo koristilo Sloveniji. Tako gledanje, čeprav morda dobronamerno, ne dosega jedra, bistva in smisla vsega našega prizadevanja.

Če se izrazim na hitro in na skrajno zgoščen način menim, da lahko pritrdimo misli, da je spominjanje na žrtve komunizma v Sloveniji, obramba vsega njihovega prizadevanja ter neprestano poveljevanje vrednot, ki so jih vodile, res naš program. Toda ta program, ki je navzoč v vsem protikomunističnem gibanju med Slovenci že med revolucijo in po njej do danes na različnih kontinentih, se vedno bolj kaže kot nekaj sodobnega in lahko rečemo modernega. Vrednote, za katere so se bojevali domobranci in drugi protikomunisti so danes v ospredju vseslovenskega gibanja za drugačno Slovenijo. Tako kot so se takrat bojevali proti namenom vzpostavitvi komunistične oblasti in zaradi mednarodnih okoliščin propadli, tako se danes Slovenci v domovini dvigajo proti monopolu iste partijske oblasti, da jo odpravijo. Politični pluralizem je zahteva vseh Slovencev pred 45. leti in danes. Ista je zahteva po spoštovanju človeškega dostojanstva in njegovih pravic, isto prizadevanje za svobodno ozračje, kjer bi slovenski človek nemoteno užival enake možnosti za izpolnitev zdravih osebnih in skupinskih teženj, ista zahteva, čeprav izrečena z različno intenzivnostjo in določnostjo, po narodni samobitnosti in samoodločbi. Vse to in še mnogo več kaže, da spomin na naše žrtve ni brezplodno gledanje v preteklost, ki se samo sebe časovno omejuje in onemogočuje, temveč predstavlja močno vsebi-

no vrednot, ki se projicirajo v prihodnost. Domobranci in druge žrtve so za nas energija. Nihče ne hrani in nabira goriva zgolj zaradi hranjenja samega, temveč zato ker je nekam namenjen in ima v tisto smer uprt pogled. Domobranci so za nas svojevrstna in posebna energija, ki nas bo popeljala v drug čas, če jo bomo znali primerno uporabiti. Zvestoba samim sebi bo slej ko prej rodila svoje sadove, in jim v nekem smislu že rojeva. Spomin tragedije je najboljšje znamenje naše zgodovinske. Ker imamo zgodovino imamo tudi prihodnost. O tem smo prepričani.

Toda imamo in čutimo še bolj določeno poslanstvo. Na podlagi vrednot, ki jih nosimo s seboj, hočemo biti sooblikovavci bodoče Slovenije. Čeprav zemljepisno oddaljeni od njenega telesa utripamo z njo in s tam živčimi rojaki. Kljub daljavi smo blizu vsemu, kar se tam dogaja, posebno v težkih trenutkih sedanjosti, ko je domovina spet pred razpotjem. Veseli smo moči, ki jo kaže narod po tolikih desetletjih dušičnega pritiska, veseli ker opažamo, da narodove sile niso izginile. Naprotno, pod štiridesetletnim pogo-riščem se žerjavica, ki je še vedno tlela, razplamteva v vedno močnejših plamenih.

Ob vsem tem ne moremo mimo starega izreka: Kri mučencev — (Nadaljevanje na 2. str.)

Nevarna igra

O dogodkih v Jugoslaviji oziroma bolje v Sloveniji pišejo vsi svetovni časopisi. Nekateri prinašajo le novice, drugi pa poskušajo tudi analizirati v globino ta razvoj dogodkov.

Eden od teh zadnjih je tudi angleška revija *The Economist*, ki sicer tudi veliko piše o Jugoslaviji. V svoji številki z dne 4. junija je prinesla daljši članek pod naslovom: Tisk 1: vojska 0. Naj iz njega navedemo nekaj odstavkov:

„Slovenska pomlad, ki jo propagira g. Kučan, postaja čedalje bolj predmet napadov, posebno še v Srbiji, kjer je na oblasti g. Milošević, človek trde linije in populističnega nastopanja, na oblasti že od zadnje jeseni. Kučana dolžijo raznih grehov, npr. tolerance do slovenskega naprednega tiska in nove neodvisne kmečke zveze, ki ima lasten program, kar je prvo tako združenje v Jugoslaviji od leta 1945...

Oborožene sile dolže slovenski tisk, da bojuje „posebno vojno“ proti njim, s ciljem, da končno razbije Jugoslavijo... (Slovenski) minister je dejal, da nikjer ni videti te „posebne vojske“, o kateri govori armada. Vse to je pripeljalo do jeznih napadov beograjskih časopisov, ki jih kontrolira Milošević, kjer trdijo, da „ljudje na vrhu“ — to pomeni Kučana in njegove tovariše — molče podpirajo napade proti vojski.

„Liberalci se bojijo, da bodo konservativci v partiji poskušali izrabiti nemire, ki se pojavljajo zaradi vladnih ekonomskih posegov,

kot izgovor za trdo intervencijo: verjetno udar.

Take špekulacije ne upoštevajo ključnega vprašanja, kako se sploh more organizirati tak državni udar. Leta 1971-72 je Titova avtoriteta omogočila odstranitev liberalnih vodstev v Sloveniji, Hrvaški in Srbiji. Danes nihče v Jugoslaviji niti od daleč nima takega prestiža, kot ga je imel Tito. Da bi uveljavili radikalno spremembo v kakšni republiki, kaj šele v Jugoslaviji v celoti, bi zahtevalo dolgotrajne priprave. Pri tem pa bi se izpostavili protinapadu, kajti v sedanji atmosferi je nepojmljivo, da tega ne bi prinesel v javnost liberalni del tiska.

Zato je neverjetno, da je bil res nameravan udar v Sloveniji; bolj verjetno pa je, da so tisti, ki so se bali takega udara, sprožili alarm in si tako zagotovili, da takega udara ne bo. V teh po-Titovih osemdesetih letih je slovenski relativno svoboden tisk najboljša obramba proti možnim udarom.“

Tako „The Economist“. Iz tega lahko v kratkih besedah posnemamo, da gre še vedno za ortodoksno komunistično politiko, ki jo vodi slovenska partija — Kučan je dejal pred CK ZKJ v svojem pozneje cenzuriranem govoru v Mladini, da oni hočejo „afirmirati Zvezo komunistov, njeno vlogo in pojačati njeno avtoriteto...“, vendar na način, ki drugim v Beogradu ni všeč. Zato so skušali odstraniti sedanje vodstvo slovenske ZK. Ti pa se branijo in se v ta namen poslužujejo tiska in ljudstva, da ti s svojim upiranjem vojski ali centralizmu nekako podpro sedanje komunistično vodstvo, tako da to ostane na oblasti, morda celo kot simbol upornišтва, medtem ko politika in ekonomija ostane trdo v rokah partije ali vsaj tako, kot partija hoče.

Seveda je to nevarna igra. Zelo lahko jim uide iz rok, kot — se zdi — jim je že marsikje ušla. Primerjajmo klice stavkajočih v Mariboru: „Dol s komunizmom!“ ali pisanje nekaterih oporečnikov kot Bučarja itd.

Ljudje so se zavedli svoje osebnosti, svoje duhovne svobode. In svoboda je ravno v tem, da je nekdo popolnoma svoboden, ne pa samo toliko, kolikor dopusti trenutna oblast. In prepričani smo, da bo šel razvoj dogodkov v Sloveniji po tej poti!

Dol s komunizmom!

To geslo so kričali stavkajoči delavci v Mariboru, ko so 23. junija šli na ceste.

Okoli 10.000 delavcev v Mariboru je trdo občutilo težke ekonomske razmere in odredbe, ki jih je vzpostavila Mikuličeva vlada. Zato so pričeli z veliko stavko, največjo v Sloveniji po revoluciji. Zahtevali so po višico plač in še druge podobne interve izboljšave.

A stavka je zavzela še večje razsežnosti. Industrijski delavci so odšli na ceste in so celo prekinili železniški promet, tudi mednarodnega, na glavni postaji Maribora. Pri tem pa so v trumah protestirali javno

po cestah. Med vzkliki, v katerih so zahtevali, naj parlament ukine odločbe o zamrznjenju plač, so se zelo pogosto tudi slišali vzkliki: „Dol s komunizmom!“

Takih vzklikov v Sloveniji še nikoli ni bilo slišati. To je znak, da so ljudje že na koncu s svojo potrpežljivostjo, pa tudi, da so spoznali, da z nekaterimi postranskimi ukrepi liberalizacije ne pridejo nikamor, pa so tako pokazali, kdo je v resnici zadnji in glavni krivec.

Kot poročajo mednarodne tiskovne agencije, je stavka trajala tri dni; pozneje so se vrnili na delo. Za koliko časa?

Kamen pred ljubljansko stolnico

„Frankfurter Allgemeine Zeitung“ je v začetku tekočega meseca priobčil veliko sliko Tromostovja pred frančiškansko cerkvijo s pripisom: Ljubljana, slovenska srednjeevropska prestolnica. Nato pa sledi članek J. G. Reissmüllerja o kamnu, ki stoji na cesti pred ljubljansko stolnico z napisom: „Tu se je 21. junija 1943 zbralo tisoč žena in otrok, ki so prosili škofa, da bi pri okupatorju posredoval za internirane moške, otčeta, hčerke in sinove. Na zahtevo škofa so jih s silo razgnali.“

Ta stebler se nanaša na ljubljanskega škofa dr. Rožmana, ki se je pod italijansko in nemškoasedbo prizadeval, da bi svojemu majhnemu slovenskemu narodu, kateremu je pretela asimilacija, prihranil krvave žrtve. Zato se ni pridružil komunističnim partizanom in je po končani vojni preko Avstrije šel v Ameriko, kjer je kasneje umrl v eksilu.

Napis na kamnu je dvomljiv. Duhovniki, ki so takrat bili na škofiji, so zatrdili, da dr. Rožman o tej demonstraciji ni nič vedel, ker se je v tem času nahajal na drugi strani stavbe. Očividci so povedali, da se je pohod pričel pred stavbo italijanskih zasedbenih oblasti, ki so demonstrante razgnali s policijo. Slo-

venski katoličani so ta kamen, katerega so postavili komunistični oblastniki, vedno smatrali kot veliko ponižanje. Na nobenem drugem škofskem sedežu v Jugoslaviji niso Titovi oblastniki postavili takšnega sramotilnega kamna cerkvenemu pastirju pred njegovo katedralo — niti v Zagrebu ne, čeprav je v prvih povojnih letih hrvaška Cerkev najbolj trpela.

V Sloveniji danes javno govorijo in kritizirajo ter pišejo o politiki, o zavoženem gospodarstvu, o usodi 12 tisočev domobrancev in o poročilu ljubljanskega škofa Leniča, ki je bil 8 let v zaporu — in partijska oblast — molči. Na cesti ni videti nemira in zaskrbljenosti — ljudje s prijaznimi obrazi hite po svojih opravkih. „Čiste so ceste tega srednjeevropskega arhitekta Plečnika. Tu ne vidiš na pločnikih steklenih črepih in papirja, kakor v mnogih zapadnonemških mestih. Iz frančiškanske cerkve se sliši lepo petje: Slovenci imajo dober posluš in lep glas“ — piše nemški dopisnik Reissmüller.

Vendar pa se v ozadju čuti neko nervoznost v slovenskih uradih. Mnogi slovenski partiji so nenehno na potovanjih ali hite od seje do seje. Pa tudi obrazi vojaških oficir-

jev — predvsem so to Srbi ali Črnogorci — izgledajo mrki. V zraku se čuti pritisk generalov, ki bi radi z bliskovitim posegom zatrli slovenske načrte o reformiranem socializmu. Slovence Kučana, ki zagovarja te reforme — Slovenci jih imenujejo „demokratiziranje“ — podpirajo vsi, razen politika Poliča, ki se javno protivi. S svojo čuječo nacionalno zavestjo pa Slovenci spoznavajo, da zavisi usoda njihovega malega naroda od uspešne in reformirane politike, ki jim bo dala pot iz gospodarske krize, despotičnega zatiranja in nadvladanja.

Podobno stanje, kakor danes, je bilo v Ljubljani že okrog 1970, za časa Staneta Kavčiča, ki je tudi hotel vpeljati gotove spremembe. Ni uspel, moral je odstopiti in je živel v tkm. „notranji emigraciji“. Umrl je lani in leži na ljubljanskem pokopališču Žale. Pred kratkim so izšli njegovi spomini. Kavčič je živel dvoje desetletij prezgodaj, menijo Slovenci. Ne verjamejo pa, da bi se sedaj ponovilo isto, kakor za časa Kavčiča. „Časi in okoliščine so se spremenili“ — menijo. Gotovo. Predvsem pa se je nekaj spremenilo pri Slovencih: dolgo časa so bili pokorni, sedaj pa ne marajo več prenašati socializma, ki jim nudi le pomanjkanje in ne daje svobode.

D-ova.

Samostojna Kmečka zveza

Iz stare Avstrije so znane gospodarske organizacije od posojilnic in delavskih zadrug do raznih kmečkih društev npr. za živinorejce, vinogradnike in druge. Zadrugištvost je zlasti pod vodstvom J. E. Kreka rešilo slovenskega kmeta od oderuhov, ga izboljšalo za umno kmetovanje in kletarjenje. Slovenski kmet je po zaslugi zadrugištva zaživel in se uveljavil tudi na političnem polju s pomočjo Slovenske ljudske stranke.

Tudi po prvi svetovni vojni je zadrugištvost bilo v pomoč slovenskemu kmetu v Jugoslaviji. Na Primorskem pa je fašizem zatrl in ukinil vsako sled zadrugištnega življenja; tudi večino posojilnic so odpravili.

Po zadnji vojni je komunistična partija v Jugoslaviji sledila Stalinovemu modelu gospodarstva. Ta model je zahteval kolektivizacijo kmetijstva, to se pravi uničenje samostojnih kmetov, ki naj bi vsi pristopili v zadruge. To so imenovali „kolektivizacija na vasi“. Danes z ironijo gledajo na tiste čase prisilne kolektivizacije, ki je, kakor v Sovjetski zvezi tudi v Jugoslaviji in Sloveniji pomenila bankrot kmetijskega gospodarstva. Kasneje so poskušali obnoviti kmetijstvo z manj drastičnimi modeli, a jim ni uspelo. Samostojen kmet je ostal državljandelavec II. kategorije.

Temu so se sedaj slovenski kmetje uprli in sicer na najbolj demokra-

tičen način. V Ljubljani so 12. maja sklicali javno kmečko tribuno. Velika dvorana kina Union je bila premajhna za vse udeležence, ki jih je prišlo dokaj čez tisoč. Geslo je bilo: Ali mora kmet res le ubogati? Pet ur so razpravljali in nastopili so številni govorniki iz kmečkih vrst. Tribuna se je potem nepričakovano končala tako, da so ustanovili dve kmečki zvezi in sicer Slovensko kmečko zvezo ter Zvezo slovenske kmečke mladine. Za predsednika prve je bil izvoljen Ivan Oman, za predsednika mladinske zveze pa študent Emil Erjavec.

Najbolj značilne zahteve, ki so jih postavili, so:

— **Zahtevamo neposredne volitve vseh organov oblasti, na katerih bodo lahko politično organizirani kmetje kandidirali svoje predstavnike;**

— **Zahtevamo ustavno-pravno varstvo družinske kmetije, odpravo zemljiškega maksimuma ter vrnitev odzvezte zadrugišne lastnine;**

— **Zahtevamo takojšen popravek odkupne cene mesa, drugače napovedujemo splošni živinorejski štrajk.**

Slovenski kmet se je torej dvignil za svoje pravice kot za časa Matija Gubca in tolminskih puntov, vendar s pogledom na čas in razmere: Zahteva svoje pravice po demokratični poti; hoče gospodarsko in politično enakopravnost kmečkega stanu.

Katoliški glas, 26. maja 1988

Večer z Marijo

MLADINSKA PRIREDITEV ZA MARIJINO LETO

Sobota, 11. junija. Slovenska hiša je v večernih urah polna mladostnega vrvenja. Vse je v zadnjih pripravah za čim lepši uspeh prireditve, ki so jo mladi z vso ljubeznijo pripravili in na njo povabili tudi starejše, zlasti svoje domače, da bi skupaj preživeli „Večer z Marijo“.

Lepa misel, preživeti večer ob Materi in z Njo. Še lepša zamisel njegove izvedbe. Blag božljaj v današnjih razburkanih dneh, ko je idiličnost in toplina družinskega življenja tolikokrat le še sen in nas življenje premetava po mili volji ter nas trga iz te idiličnosti.

Začelo se je seveda s službo božjo v cerkvi naše Marije Pomagaj, nato pa se je nadaljevalo v dvorani in pred njo.

Slavnostno razsvetljena in okrašena pred dvorana je sprejemala vse goste z lepo pripravljenimi razstavami kipov, slik, rezbarij, vezenin, keramik itd. (pripravila Mirjam in Tone Oblak). S številnimi razstavljenimi deli, upodobljenimi Marijo v najrazličnejših motivih in tehnikah, so naši umetniki pripravili obiskovalcem prvi tople oblike tega večera. Naj jih naštejemo: France Ahčin, Lucija Bogataj, Dani Bohinc, Ivan Bukovec, Andreja in Marjetka Dolinar, Ivan Jerman, Helena Klemenc, Tone Kržišnik, Mirjam Oblak, Tone Oblak, Veronika Petkovšek, Ivanka Puhek, Stane Snaj in Jože Zerovnik. Kolikor rok, toliko zamisli in toliko odrazov vere in ljubezni. Opisovanje in ocenjevanje vseh del bi zahtevalo razpravo. Le besede iskrene hvaležnosti bodi skromen znak priznanja za lepo doživetje.

Glavni del večera je bil v dvorani. Pretežni del sporeda se je razvijal na pomožnih odrih pred glavnim odrom, ki ga je opremil Jože Urbančič in vanj postavil v nadnaravni velikosti lik Brezmadežne, ki se je ves večer kot simbol in geslo prireditve svetlo odražal s temnega odrskega ozadja.

Program je začelo skupno petje mladine ob diskretni spremljavi instrumentalne skupine (Andrejka Selan, Ivi Korošec, Boris Hribar in Jože Beltram) s pesmima Magnificat in Na poti skozi življenje, nakar je Mladinski zbor iz Ramosa pod vodstvom lic. Tineta Selana odpel Marijini pesmi Z juga priletele in Večerni zvon. Sledil je zbor fantov, ki je ob spremljavi kitar iz Castelarja, Ramosa in San Martina dobro odpel mogočno V viharji noči. Že tu naj omenimo odlično upravljanje lučnih efektov, ki jih je imel na skrbi Bogdan Magister, ki je nastopajoče skupine, razmeščene na različnih koncih, ob izvajanjih lepo osvetljeval...

Izzvenelo je fantovsko petje, le bela soha Marije je blestela na o-

dru, ko je Pristavski zbor pod vodstvom ge. Anke Gaserjeve zapel Marija, ti mati si moja in je ob prenašanju slik Marijinih svetlišč na platno zakonski par lic. Tomaža Ranta z ženo in štirimi otroki s prižganimi svečkami iz dvorane stopil na oder in se za molitev ustavil pred Marijo. Nepozabno lepa slika šestih človeških senc ob razsvetljeni podobi! — Tudi solist Andrej Rezelj je s svojim sodelovanjem pripomogel k lepemu večeru. Ob žal premočni spremljavi je s svojim lepim in svežim baritonom zapel Schubertovo Ave Marija, za njim pa spet Pristavski zbor Gačnikovo Ave Marija.

Dekleta iz San Martina so pod večjim vodstvom Diane Truden izvedla simbolično plesno vajo na molitveno besedilo, ki sta ga podala Helena Žužek in Miloš Mavrič. Skupina iz San Justa — Andreja Skvarča s kitaro in Stanko Jelen ob spremljavi flavistike Silvije Oblak — je izvedla Marija tebi in Mati Marija, nato pa je podal za večer lepo pripravljeno misel Franci Cukjati, duhovni vodja mladine.

Pred publiko se je pojavil Mladinski zbor iz San Justa z vodjo Andrejem Selanom in zapele Miheličeve O Gospa, o Mati moja, čemer je sledil kratek avdiovizual z molitvijo Janeza Pavla II. za Marijino leto (Marko Malovrh in Magda Zupanc). Luč je osvetlila spet Pristavčane, da so zapeli Rad bi povedal svetu, nato pa Sanhuščane za njihovo pesem O Marija Kraljica. Za konec pa je sledila še skupna molitev in skupno petje.

Številni navzoči starši in sorodniki nastopajočih niso varčevali s priznanji za vse, čemur so bili priča. Priznanje je bilo zaslužno in upravičeno.

Ocenjevati prireditev s kakršnegakoli strokovnega vidika ne bi imelo pomena. Bil je to prirčen družinski večer, posvečen Mariji za Njeno leto, prireditev naše mladine, o kateri pa velja zapisati, da je bila resnično lepa. Z nje smo se vsi vračali dvakrat zadovoljni. Zadovoljni, ker smo bili priče lepo in skrbno pripravljenemu večeru, na katerem je program potekal brez zastankov in ob lepi povezavi (Andrejka Vombregar in Emil Urbančič), kar je dokaz, da je naša mladina v duhu zdrava, iznajdljiva, delavna in sposobna tudi te vrste dela. Odhajali pa smo zadovoljni zlasti še ob zavesti, da smo lahko veseli te in take mladine, ki gradi na idealih vere in narodnosti in bo tako nosilec bakle tradicij svojih staršev tudi za bodočnost, ki si jo vsi želimo lepo in srečno.

Hvala vsem, ki ste nas tako lepo presenetili!

jus

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Ni prvič, da se predsednik jezi na tisk ali na določenega posameznega časnikarja ali časopis. Dvakrat je že javno napadel pisanje ali članke, z izrednim izbruhom jeze. Pred kakim letom je bil deležen take „kritike“ dnevnika Clarín, zaradi izredno kritičnega pisanja o gospodarskem stanju. Sedaj se je v Bariločah razjezil nad člankom, objavljenem v jutranjiku La Nación, v katerem je avtor tudi ocenjeval gospodarsko stanje, in med drugim trdil, da bodo radikali prihodnji vladi prepustili slabše stanje, kot pa so ga prejeli. Glede ekonomije to gotovo drži.

BOLI ALI NE BOLI

„Z resnico se ne bojim in tudi ne žalim,“ je trdil ne stari avtor (ne vem kateri; včasih polagajo te besede v usta Sarmienta). Kdo je tudi že trdil, da resnica ne boli. To pot se je vse to pokazalo v močni luči. Ni treba preveč iskati, da človek lahke duše zatrdi, da je gospodarski položaj precej slabši pod radikalno vlado. Ne le kar se dohodkov tiče, marveč tudi glede splošnega gospodarskega delovanja.

Plače so izgubile na kupni moči. V nekaterih sektorjih so padle skoraj za 40 in celo 50 odstotkov. To lahko razberemo iz samih uradnih statistik, ki jih mesečno objavlja INDEC (Državni institut za statistiko in popise). Prav iz istega vira, in iz privatnih študij, ki jih beleži zlasti poseben oddelke Argentinske podjetniške univerze (UADE), pa še iz sodnijskih arhivov, razvidimo koliko podjetij je šlo v konkurz, koliko tovarn je moralo zapreti svoja vrata, in še koliko ljudi je v tem obdobju izgubilo službe. Številke so kaj porazne. In ne govorimo tu o zunanjem dolgu (tudi ne o notranjem, ki je prav tako vedno večji), v katerem je razlika izredna.

Gospod predsednik se resnično ne bi smel tako razhuditi nad člankarjevimi trditvami. Seveda, včasih re-

ZAHVALA

Da je ta „Večer z Marijo“ uspel, je zasloga vseh vas, ki ste posvetili svoj čas in svoje delo za njegovo pripravo.

Osrednji odbor se vsem vam iskreno zahvaljuje. Posebno še: Jožetu Urbančiču, ki je poskrbel za scenografijo, Mirjam Oblak, Magdi Zupanc in Ivani Tekavec za sestavo programov ter Mirjam Oblak in njenemu očetu Tonetu, ki sta pripravila razstavo naših umetnikov.

V imenu osrednjega odbora Nevenka Magister, predsednica SDO in Dominik Oblak, predsednik SFZ.

snica boli — in tudi „žali“. Zlasti še, če dejstva nasprotujejo željam. Radikalna vlada je morda imela najboljše namene. A vsi podvzeti koraki so vodili prav v nasprotno stran. Položaj je res težak. So določeni problemi, ki jih na noben način ni mogoče rešiti (npr. zunanji dolg), a ne le, da bi se dalo obdržati enak standard in nivo gospodarskega delovanja, še zboljšati bi se ga ga dalo z resnim programom in vestnim izvajanjem. Obojega je manjkalo. Direktno tega ni kriv dr. Alfonsín, a kot vodja vlade, odgovornost je njegova. Zato izbruh jeze na nasprotno mnenje nekaterih javnih občil, ki jasno in včasih tudi glasno kažejo na vladne napake, ki jih ni malo.

NOVI KAMNI

Upoštevatvi moramo tudi, da kljub naporom radikalom gre vedno slabše. Včasih jih celo slučaj biča, kot te dni, ko je v avtomobilski nesreči umrl senator Antonio Del Villar iz Chubuta. Senatorji imajo po ustavi mandat za devet let, medtem ko se menjajo poslanci, guvernerji in tudi predsedniki. Radikali so imeli v senatu manjšino, toda tudi peronisti niso imeli lastne večine. Vladi je uspelo prodreti v kočljivih točkah s pomočjo šestih senatorjev provincijskih strank. Tudi po delni zamenjavi, v prvem triletnju, jim je uspelo držati ravnotežje.

A v chubutski zbornici, ki bo volila novega senatorja, se je položaj spremenil. Doslej so imeli radikali večino, po volitvah leta 1987 pa jo imajo peronisti. Umrlega radikalnega senatorja bo torej nadomestil nov, peronist. Tako bodo imeli peronisti 21 senatorjev, radikali le 17, in še težji položaj za prodor kočljivih in spornih zakonov.

K vsemu temu je treba prišteti še debato, ki se je vnela v radikalnih vrstah. Po eni strani ima delno ideološki in taktični vzrok, ki še bolj plamenji zaradi zavoženega položaja. A hud pritisk na to polemiko izvajajo tudi bližnje volitve. Kako bo s kandidatskimi mesti, ko je dejansko zagotovljena predsedniška kandidatura Angeleza. A kaj s poslanskimi mesti, kaj z občinskimi svetovalci in drugimi funkcionarji? To povsod po svetu, in tudi v Argentini, povzroča „strašen boj, ne boj, mesarsko klanje...“ Da to škoduje vsaki stranki, še bolj pa tisti, ki je na vladi, in ji gre slabo, ni treba posebej razlagati. Ti kamni otežkočajo napredovanje ne le stran-

ke, marveč tudi države. Preveč sil je vloženi v domače prepire, premalo pa v delo „za narodov blagor“.

VELIK PRAZNIK

9. julij je v Argentini velik praznik. Obhajamo obletnico (172.) ogle državne neodvisnosti od španske krone. Ta dan je bil končno določen po hudih in sodnijskih postopkih za notranje volitve v peronistični stranki. Nanj sta pristala tako Cafiero kot Menem. Na večer tistega dne se bo pokazalo, kdo ima dejansko večjo moč med peronisti.

Določitev datuma je pomenil pravi odhiti za vse resnične in dobronamerne peroniste. Kajti razkol stranke je visel v zraku kot meč nad vratom in ogrožal, da se peronizem preseka na dvoje. Dejansko ne Menem ne Cafiero nočeta razkola. Po njem bi se predsedniške možnosti enega in drugega zelo skrčile. A v njunih krogih je precej avanturistov, brezglavežev in „prostostrelcev“, ki so računali na razkol in nanj igrali svoje najboljše adute.

Tekma se sedaj nadaljuje v mirnejšem ozračju. Mnogi ugotavljajo moč enega in drugega po množici, ki sta jo zbrala. Cafiero na Majskem trgu, Menem na stadionu kluba River Plate, ravno tam, kjer se je odigrala finala svetovnega prvenstva v nogometu leta 1978, katerega smo obhajali deset let. Koliko ljudi je Cafiero zmožen postaviti na cesto na večer deževnega dne, je več ali manj jasno. Mnogi so se pa čudili, da je Menem napolnil veliki stadion. Temu je bistveno pripomogel Lorenzo Miguel, stari vodja močnega kovinskega sindikata in neizpodbitni kašipot stare peronistične garde. Ta se je odločno postavil za rihanskega guvernerja, in s tem precej naglil tehtnico.

Menem izredno hitro dela, ker ve, da nima močnega strankinega aparata, ki je v Cafierovih rokah. Zato se nagiba bolj na sentimentalne činitelje. Kako sicer naj si razložimo, da zadnje čase nenehno ponavlja, da „smo gibanje“, kot v starih peronističnih časih in brenka na strune, ki so utihnile domala od smrti starega generala pa doslej. Tu že ne gre za boj med dvema možema, marveč za boj med dvema različnima pojmovanjema peronizma. Menem je svoj čas spretno izstopil iz „pravoverne“ linije, ki se je rušila, potem pa se ji je postavil na čelo, in jo skuša ponovno zgraditi s številnimi skupinami, ki so ostale brez vodja. To je njegov adut. Kakšna je njegova moč bomo videli, komaj bodo odzvene salvae, k bodo pozdravile novo praznovanje klica neodvisnosti, ki je izzvenel v Tucumanu leta 1816.

Ob izidu nove knjige

Sooblikujmo Slovenijo

(Nad. s 1. str.)

seme novih kristjanov. Plemenita kri ni nikoli prešla zastoj. Čeprav nasilno odvzeto je najbolje naloženo narodno imetje, ki daje bogate obresti. Zemski ostanke naših žrtev že 43 let plemenitijo našo zemljo in ji dajejo moči, da ne omaga. Njihovi ideali so pa navzoči danes nič manj kot ob njihovem tragičnem zemskem koncu. Nasprotno, tisti konec se danes izkazuje kot nov začetek nečesa se prebujajočega.

Zaradi pietete do pokojnih pa naš spomin ne kliče k maščevanju. Med nami ni škripanja z zobmi, ni niti glasnega niti tihega zaklinjanja na prelito kri, ni gojenja sovraštva. Temu se izogibamo predvsem iz vidika kreposti, ki je močan nagib za človekovo osebno, predvsem duhovno rast. Toda tudi če bi ne bilo kreposti vemo, da golo sovraštvo ne pelje nikamor, človeka greni in ga, to pa, veže, otežuje in onespobablja za kakršnokoli misel o prihodnosti. Zato si s tem v emigraciji res ne mislimo striči peruti.

Pač pa se dogaja v domovini, da nas partija še vedno izključuje iz seznama Slovencev. Še vedno nas hoče ignorirati, čeprav nas zaradi našega vztrajanja v slovenstvu vedno teže naziva za izdajalce. Toda

po drugi strani je prav ta partija v resni nevarnosti, da jo proglasijo za izdajalsko mnogi izmed tistih, ki so v letih grozote hodili pod njenim vodstvom.

Že na tem svetu se pravica vedno, slej ali prej, izkaže. Tudi zločini partije prihajajo in bodo še prišli na dan. Zločini sami bodo partijo najprej in najbolj gotovo uničili. Kako malo vetra so si na primer s pokolom v Rogu pridobili za svoja jadra! Zelo hitro jim je začelo primanjkovati tal!

Ob vsem tem pa mi hodimo nemoteno naprej svojo pot. Kot Slovenci, živeči v posebnih razmerah in torej s posebnim poslanstvom, moramo skrbno čuvati svojo identiteto. Nobene usluge, niti samim sebi, kaj šele domovini in tam živečim rojakom ne bi naredili, če bi odstopili od poti, ki smo si jo izbrali. Tolikokrat ponavljana krepost zvestobe je za nas sladki jarem, ki nam ga nalaga ljubezen do slovenstva. Istočasno je pa vmes oziroma nad vsem ljubezen, ki je dejanski objekt in smisel naše zvestobe.

Okrog sebe opažamo čudna znamenja časov. Spremembe, navidezne ali realne, in razna prestrojenja, kujejo pod raznimi pretevezami drugačen svet, ki naj bi bil boljši samo zaradi tega ker bi bil spremenjen. Znani politični sistemi in ideologije, ki so jih vodile, se nekako razbli-

njajo in se obrisi njihovih oblik izgubljajo v neki nedolocenosti. S čim nas hočejo spet varati? Kakšne nove malike hočejo spet postavljati na laične oltarje človeka, povzdignjenega kot boga? Po drugi strani se pa na različnih celinah odigravajo žaloigre zelo podoben slvenski. Primer Srednje Amerike, Afganistana in drugih, kažejo vsakomur, da je v Sloveniji uporabljen revolucionarni model še vedno aktualen in da je torej nevarnost vedno navzoča.

Edino kar nam sveti z lastno lučjo je krščanstvo, ki je naša edina veljavna opora. Bil je opora tudi vsem tistim, ki so se v hudih letih revolucijske preizkušnje postavili na stran krščanskih vrednot in jih branili za svojo slovensko domovino. Imejmo to pred očmi tudi mi danes, tukaj in sedaj, ko ne vemo, kakšne ure nam je še usojeno preživeti.

Prepričani smo, da žrtve, ki se jih danes spominjamo, blagoslovljajo našo zemljo in jo krepijo. Krepijo pa tudi nas, da v naših posebnih življenjskih okoliščinah vztrajamo v dobrem. Priporočajmo se jim, da nam še naprej iz onostranstva poveljani svetijo v noči vsakodnevnih osebnih, skupinskih in narodnih težav, da bomo v drugačnih okoliščinah njihovi vredni nasledniki. Starejši in mlajši imamo v njih vzor. Sledimo mu! S plemenitostjo v življenju bomo najlepše častili njih spomin.

PREDSTAVITELJ ZORKO SIMČIČ:

Slovenci v Argentini imamo zelo živahno knjižno delavnost. Tako je v petek, 17. junija, naša zadruga SLOGA predstavila slovenskemu bralcu novo knjigo, ki je ravnokar izšla v njeni založbi. Napisal jo je naš priznani ekonomski strokovnjak dr. Marko Kremžar in ji dal naslov Stebri vzajemnosti.

Pri predstavitvi knjige v svojih prostorih SLOGE je najprej predsednik zadruga dr. Anton Šimenc v kratkem nakazal skrb SLOGE za tisk, saj izdaja redno svoj list z naslovom STIK, pa tudi izdaja vrsto knjig v zvezi z zadrugništvom.

Za njim je pisatelj Zorko Simčič nanizal nekaj misli, ki jih v nadaljevanju objavljamo.

Končno se je avtor dr. Kremžar sam zahvalil vsem, ki so pripomogli k izdaji knjige, predvsem pa zadrugi SLOGA kot založnici.

Upravnik SLOGE Marjan Loboda, ki je večer vodil, je nato še povedal, da je ta knjiga bila prva slovenska knjiga v Argentini, katero je na kompjuter pisatelj napisal, pa tudi, da je bila prva, ki je bila na isti način stavljenja. Slovenski tiskar Janež očel je namreč deloma preuredil svojo tiskarno in pričel z kompjutariziranim stavljenjem.

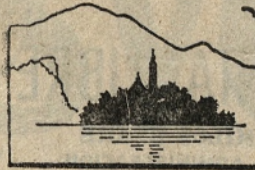
Nova knjiga se lahko dobi v prostorih Zadruga Sloge in njenih podružnic. Člani, ki imajo Karto Sloga, knjigo lahko zastoj dvignejo na istih mestih.

PREDSTAVITELJ ZORKO SIMČIČ:

Vedno, ko izide med nami slovenska knjiga, je to praznik. Če pa knjigo izda SLOGA, je to za nas zadrugnike še posebno svečan dogodek.

Pred nami so razmišljanja dr. Marka Kremžarja „Stebri vzajemnosti“. V samem posvetilu je nakazan okvir njenemu izidu: SLOGA jo izdaja ob 70-letnici smrti dr. J. Ev. Kreka, očeta slovenskega zadrugništva, ob 40-letnici naše naselitve v Argentini pa ob vstopu v 35. leto svojega delovanja.

V knjigi razmišlja naš gospodarstvenik o vprašanjih družbenega reda, ko gre v bistvu za krščanski pogled na pravičnejšo ureditev sodobne družbe: tiste družbe, ki ji pravimo „današnji svet“, pa tudi izrecno prav naše „slovenske družbe“. Avtorjeva razmišljanja niso drugega kakor klic po vzajemnosti, brez katere ne samo da ne bo prihodnosti te družbe, ampak brez katere se bo ta — zrušila. Naivni optimisti sicer pravijo: „I, svetá pa le ne bo konec!“ Seveda ga ne bo konec; kakor ga ni bilo v podobnih časih prejšnjih zgodovinskih prelomnic, toda celi narodi, celi imperiji so za vedno izginili s svetovne pozornice. Ne brez trpljenja... Imenujmo miselnost današnjega sveta, kakor že hočemo, kot kristjani lahko mirno govorimo o „miselnosti poganškega sveta“, to je sveta, ki, daleč od Bo-

NOVICE IZ SLOVENIJE

SEVNICA — Prvi sevniški grb je odkrila dr. Marija Pungerčič v graškem Joaneumu: rjavo drevo z zelenimi listi na koncu vej; v krošnji pa sedita dva vrana z zlatorumenima kljunima. Sedanjí je v tem različni, od koder naj bi izviralo ime kraja. Bolj verjetno pa je, pravijo, da bi ime izhajalo iz staroslovanske Zelnice, ki pomeni naselbina.

LJUBLJANA — Živalski vrt prenavljajo. Postavili so novo upravno barako in vivarij, kjer naj bi kraljevale kače in tudi človeška ribica. Da si zverí opomorejo, so odredili, da ob ponedeljkih ne bo sprejemal obiskovalcev.

LJUBLJANA — Skrivno igralnico, v kateri je bilo možno igrati razne igre s kartami in ruleto, so odkrili na Peruzzijski cesti. V njej je bilo zaposlenih več bivših in sedanjih krupjejev, celo en direktor jugoslovanskega kazina. Vse je bilo zelo dobro organizirano: pijača zastoj, hostese, varnostniki in igranje za devize.

MEŽICA — Rudnik svinec in cinka bodo postopoma zapirali. Dokončni datum je leto 2002. Medtem pa bodo izkoriščevali s polno paro še bogatejša rudišča. Letos nameravajo izkopati 150 tisoč ton rude in pridobiti iz nje 3.650 ton svinec.

LJUBLJANA — Šestnajst plošč in kaset je predstavila Založba plošč in kaset RTV Lj. Posneta je le „resna“ glasba, med katerimi je najti Slovenske protestantske pesmi, ki jih je zapel Consortium musicum.

VIŠNJA GORA — Preseljujejo ne samo živih, temveč tudi umrle: zaradi gradnje avtoceste so morali tri vrste grobov preseliti na nov del višnjegorskega pokopališča.

LJUBLJANA — Železničarjem so ob njihovem dnevu izročili nekatera priznanja in razglasili najljepše postaje: med najmanjšimi so nagradili šentilj, med srednjevelikimi Koper, med največjimi pa Maribor.

MARIBOR — Naša pesem 88 je zbrala 26 slovenskih zborov s 1.500 pevci. Program je bil pester in kakovosten. Poleg tekmovalstva so imeli posvet tudi zborovodje, ki jih skrbí, da je duhovni kapital v zborih premalo izkoriščen.

LJUBLJANA — Gradbeniki so za skrbljeni zaradi pomanjkanja dela, visokih davkov in režijskih stroškov ter nelojalne konkurence. Nekatera podjetja pevmajajo dela tudi za 40 odstotkov pod normalno ceno.

JESENICE — Industrijsko ozkotirno železnico so v aprilu zaprli v jese-

niški železarni. Pet parnih, dve akumulatorski in tri dieselske lokomotive so odšle v pokoj. Eno parno, iz leta 1907, bodo ohranili kot spomenik, ostale bodo pa skušali prodati kakemu muzeju ali zbiratelju.

UMRLI SO OD 24. do 28. maja 1988:

LJUBLJANA — Meri Šaunik; Tončka Malovič roj. Kandare, 89; Stojan Januš; Peter Bizjan, 85; Anton Murgič; Božena Pogačnik; Bogomila Mrzlikar; Polde Mavsar; Jože Kuhar; Herbert Jeglič; Ljubo Štraus; Avgust Vidmar; Zora Bernardi roj. Mihelič; Pavla Stojan roj. Wider; Marjan Srabar, 67; Ferdo Dražka; Miroslav Zlajpah, 65; Karolina Troha roj. Kralj; Marija Volaj roj. Rotar, 88; Stane Šalamun, 88; Ljubica Gregorač; Elizabeta Čurk roj. Pestelj, 87; Marjanca Kanc-Čuček, 80; Tončka Colja roj. Bidovec; Terezija Posedi roj. Čenadi; Jernej Sojer, 76; Julijana Kanc; Miran Cvenk.

RAZNI KRAJI — Franc Rebernik, Kamnik; Rudolf Fink, Znojile pri Krki; Marija Amon roj. Kožar, Gotovlje pri Žalu; Ladislav Čmer, Vojnik; Anton Melihen, 79, Bovec; s. Mirjam Kos-Emilija, Novo mesto; Radoslav Škrli, Il. Bistrica; Pavel Peterka, 63, Dolsko; Franc Plesnik, Solčava; s. Marija Kerubina Troha-Avgusta, Il. Bistrica; Franci Zagorčnik, Kranj; Vinko Benedik, Železniki; Stane Zagore, Šmartno pri Litiji; Zora Uršič, Kobarij; Franc Cimperman, Tomažini; Ivan Mikuz, Ljutomer; Valburga Dremel roj. Avguštin, 82, Zidani most.

Pevki Nuši Kristanovi — v spomin

Kadar moja borna nota
v tvojih strunah zazveni,
naj zvedo, da sem sirota,
ki le k Materi želi.
(Nuši — Alojzij (Mav))

V Ljubljani jo 18. maja letos odšla med nebeške zборе gdč. Nuša Kristan, ki smo jo vsi poznali kot pevko izredne kvalitete. 23. majnika so njeno žaro izročili v zemljo na Žalah.

Včasih so z neverjetno časovno točnostjo nanizani dogodki na niti našega življenja! Odpremo album fotografij, da bi mi pomagal približati čase in ljudi. Na drobni sličici zastrim v njeno lice, s pomladnim našmehom in z veselimi očmi, kakor bi sonce odsevalo iz njih. Zada je zapisano: „Frančiškanski pevski zbor na izletu v Slovenskih gorah. 23. maja 1939.“ Pred polnimi 49 leti.

Iz Ljubljane hitimo z vlakom v pomladnem jutru proti Mariboru. Sonce je že pozlatilo Kalvarijo nad mestom in Piramida si upa obljubljati lep dan.

ga, malikuje najrazličnejše bogove. Naš avtor piše mirno, pa vendar dovolj vzmernirajoče o tem, kako je samo z vzajemnostjo možno doseči, da današnja družba obstane, v resnici ostane družba, „societas“, in ne le — čemur smo vedno bolj priče — neka samo še „na-videz-družba“, struktura, ki se več ali manj drži skupaj samo še po zakonu o vztrajnosti, ne pa po notranji zlepnosti, koheziji.

Ob predstavitvi knjige je navada vsaj v nekaj besedah spregovoriti o njenih važnejših poglavjih. A mislim, da je dovolj, če rečemo: To so razmišljanja o vzajemnosti, ki ni drugega kakor na različna področja družba prenesena zamisel o pravilni ljubezni do sebe in do bližnjega.

Pred desetimi leti je SLOGA izdala Franceta Vebra „Zadružno misel“. Če je Veber v svojih razmišljanjih odkrival življenjsko važnost zadružne ideje, potem pa kažejo „Stebri“, kako edino je mogoče ideji zadružništva dajati stalnega kisa.

Ker pa je ob priložnostih, kakršna je današnja, le navada, da se pove še kaka misel, morda še nekaj stavkov.

Pred dnevi smo brali neko pismo iz Slovenije. Na dveh mestih smo se še posebej morali zamisliti. Najprej tam, kjer pravi: „Vsi smo potrebni zaupanja. Ko bi vi gledali vse to vrenje tu, vse to brstenje in pričakovanje mnogih, ki so še pred kratkim bili na robu obupa, bi še bolj verjeli v novo nebo, v novo zemljo, v novo Slovenijo — v nove

binkošti. Bog nam daje v srca pričanje, da to pričakovanje enostavno ne more biti izigrano. Zato ne, ker je — če je „ta pravo“ — od Boga. Toda... naša rojstva in predodbitve ne morejo biti brez bolečin... **teh, veš, se pa bojimo.**“ — In druga misel: „Mi bi morali držati stike z vami, pa jih vi z nami tukaj. Ali se je res težišče Slovenije že preneslo izven Slovenije?“

Kaj imata ti dve misli opraviti z izidom naše knjige?

„Stebri“ so polni iniciativnosti, polni celo optimizma glede možne lepše prihodnosti, toda v knjigi je večkrat poudarjeno, da je vsako dobro, vsak „bonum“ težko dosegljiv, da je vsako stvar v življenju treba „plačati“. Brez bolečin ni nobenega poroda, nobenega pre-roda. Za rojstvo novega človeka ne poznamo nobenega carskega reza, brez bolečine ni nobenega vstopa v novo življenje. Gre za zadevo, o kateri so nam že mnogi govorili: „Hoteti biti, pa ne hoteti „plačati!“ Plačati neko „ceno“ za to. Hoteti živeti, a ne hoteti — tvegati, vzeti nase breme ne-udobnosti, dá, tudi trpljenja... — Gre za problem „številka ena“ ne samo v naši domovini, ampak tudi v zamejstvu in seveda — tudi med nami v diaspori. Zato bodo ti „Stebri“ vsem, ki res hočejo (ne: „željijo“...) živeti polno življenje, lahko v razmišljanje...

Da se je težišče Slovenije morda preneslo izven matične domovine? Gotovo je več ljudi v svetu, ki jih skrbi usoda naroda doma, kakor pa takih doma, ki bi jih skrbela na-

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebné novice

Krst: V cerkvi Ntra. Sra del Valle v Munizu je bila 25. junija krščena **Nataša Rupnik**, hčerka cont. Jožeta in ge. Marte roj. Dimnik. Botra sta bila ga. Silvija Janežič roj. Dimnik in Jože Ahlin. Krstil je p. Alojzij Kukoviča. Čestitamo!

Nov diplomant: 31. maja je na državni univerzi v Bahía Blanca dokončal študije in postal gradbeni inženir **Tomaž Rezelj**. Čestitamo!

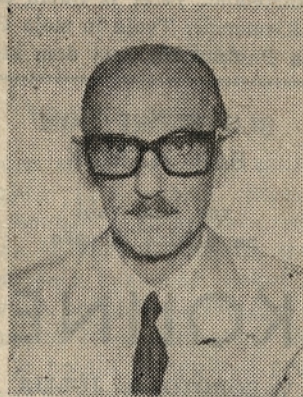
† EDO ŠKULJ

V četrtek, 16. junija ob pol devetih zjutraj nas je v sanatoriju, kamor je bil zadnje dni interniran, za vedno zapustil na tej zemeljski poti naš Edo Škulj. Vsi smo vedeli za njegovo dolgo in težko bolehanje, ki ga je potrpežljivo in vdano prenašal, a vest o njegovem odhodu nas je vseeno presenetila.

Takoj isti dan zvečer ob osmih smo pomolili za njegovo dušo pri sv. maši v cerkvi San Genaro v Martínez, kjer je Edo tudi ležal na parah. Iz vseh krajev so prihiteli rojaki, da se poslovijo od svojega prijatelja, še več pa je bilo domačinov, ki so prav tako prišli po slovo od svojega zvestega in neutrudljivega delavca, saj je bil Edo duša te argentinske fare.

Naslednji dan smo po pogrební

maši spremili našega Eda na njegovi zadnji poti. Ko smo nato na pokopališču v Boulogne v grob položili moža Slovence in katoličana, medtem ko je z nami tudi nebo jokalo, pa so nam prišle globoko v srce besede tolažbe, ki jih je ob grobu izrekel duhovnik: grob je prazen.

Edo se je rodil 10. januarja 1912 v Ponikvah pri Dobrem polju. Po poklicu je bil učitelj. Že doma je sodeloval pri prosvetnih in verskih organizacijah. Ker je v svojem katoliškem prepričanju videl v komunizmu zlo in pogubo za slovenski narod, se je za časa druge svetovne vojne tudi vključil v domobranske vrste. Ko je nato z istimi ideali kot vsa slovenska emigracija prišel v Argentino, si je kmalu s svojo ženo

petja — morda „zlate strune“ umetniškega ustvarjanja.

Vsakomur je neka pesem najbližja. Zdaj šele to do dna razumem! Srce si jo izbere, kakor tudi vse drugo, kar je na svetu najlepšega. Tudi Nuša si je prisvojila svojo, ker se ji z rožami in venci pač najlepše približa ne le njenemu oltarju, pač pa prav do globine srca...

Razveselili smo se njenega prihoda med nas, zdomce, v Argentini, kakor smo razumeli tudi njeno vrnitev v ljubljeno Slovenijo. Tam je tlela sanja njenega srca: možnost pevskega razmaha. Kako naj bi si umetnik pristrigel peruti svojemu poletu?

Vsebinska njenega življenja je bila pesem: lepa pesem, ki prepričuje in ogreje tudi hladno človekovo srce. Pesem, ki je vedno iskrena in čista in izvira le iz plemenite umetniške duše.

Z nami je ostala v pismenih stikih: govorila je o petju, o lepotnih ciljih, o uspehih, o razdajanju srčnega bogastva, pa o zaupnem čenjenju Gospoda, kateremu je vračala poklonjene dobrote in darove.

Elo ustvaril lep, pristrčen domek v kraju Martínez, kjer je živel do zadnjega. Prav blizu tam v Talleres Maipú je tudi vsa leta služboval. Poklicno delo in vsa skrb za družino pa ga niso odvrgli od skrbi za veliko slovensko družino. Takoj je prišel z delom v organizirani slovenski skupnosti.

Njegovo kulturno udejstvovanje pri raznih organizacijah, pri Vestniku in zlasti v carapachayskem Domu je dobro poznano vsem Slovincem. Že z njegovimi začetki v slovenski carapachayski šoli, kjer je kot poklicni učitelj seznanjal naše najmlajše z lepoto slovenske zemlje in našo preteklostjo, smo bili priče, da imamo v svoji sredi izredno delavnega in zavednega Slovence. Prav posebno pa se je to pokazalo v času, ko je Edo kot predsednik Doma vodil skozi dolgo vrsto let vso carapachaysko srenjo. Trdno sem prepričan, da so bili za Eda slovenski jezik, slovenska pesem, slovenske knjige in naši listi res prava in največja vrednota.

Dragi Edo — hvala za vse tvoje delo, hvala posebno za tvoje prijateljstvo. Ohranili te bomo v najlepšem spominu in molili bomo zate. Vsej družini pa naše iskreno sožalje.

Njeno prepevanje je ponehaval: bilo je le še slovo od najlepšega v življenju. Tedaj mi piše: vprašuješ me, kako prenašam odhod od cerkvenega zbora. Še kar dobro, ker pač ne zmorem več. Bolezen me daje. Ni več tako kot v času prepevanja v akademskem zboru pri očetih frančiškanih. Kako lepo smo peli! Večina jih je že odšla, se jih spomniš? Operni dirigent Neffat, Salvador, Franček, ki je tako prijetno pel, Rabuza, Cigan... Bog jim daj dobro! V zadnjem pisanju se je vrnila še enkrat k zboru, s katerim je pred 49 leti pela v baziliki v Mariboru. Do konca ga je nosila v kotičku srca, kakor je ostal spomin nanjo tudi v naših srečih.

Pokopal jo je nadškof dr. Alojzij Šuštar. V poslovnih besedah ji je govoril o dobrem človeku in o umetnici: tako ji je bilo dano najvišje priznanje za njeno zvesto delo!

Ne zbor, množica zvestih prijateljev ji je kot pobožno himno zapela na božji njivi sredi ljubljanskega polja: K tebi želim, moj Bog!

Med nami, v Buenos Airesu, pa se je 28. maja 1988 posebej spomnil svoje članice Callus na koncertu Marijinih pesmi. S čudovito umetniško popolnostjo ji je poklonil njeno: Mati moja, venec pletem... katera je bila potem izbrana še enkrat za sklep koncerta — in za slovo od pevke.

-jkc

nalagajo, vemo tudi, da so odslej naša „bojišča“ na miselnih področjih.

Pa morda še neka misel... Včasih se človek spomni na veličastne srednjeveške katedrale, ki jih je zrl po Evropi. Notrdamska katedrala v Parizu, veličastna cerkev v Chartresu, hoja med stoterimi kipi vrh milanskega Duoma, med kipi, ki se jih doli s trga komaj vidi — kakšna veličina! Človek ostrmi. Dvanajsto, trinajsto stoletje, čas vse naprej tje do šestnajstega stoletja... Kakšne veličastne zgradbe, nekaj, kar se nam ob vsej razviti današnji tehniki pa ob vsem bogastvu sodobnega sveta zdi — nepojmljivo. — Vera je gradila te katedrale. Vera. Močna, res globoko doživeta živa osebnost. Toda — kakor pravi Etienne Gilson, eden največjih katoliških mislecev tega stoletja — res je bila vera, toda vera ne bi mogla graditi, če ne bi bilo tudi znanja — geometrije. Mi bi dejali: tehničnega znanja.

Tudi pri teh katedralah se je izkazalo, kako nadnarava ne samo predpostavlja naravo, ampak kako (v tem primeru dobesedno...) gradi na njeni osnovi.

Da prenesemo misel: Mi vsi vemo, da je ljubezen (in vzajemnost ni drugega kakor sinonim zanjo...) največja gonilna sila. Vsi tudi vemo, kakšno moč ima vera, kakšno moč ima vera cela na naravnih področjih. Mi vsi — recimo — trdimo, v pravilnost zadružne misli, ki ni drugega kakor na vzajemnosti zgrajen gospodarski sistem. Toda

vse to nam nič ne pomaga, če ne poznamo tudi „geometrije“, če ne poznamo bistev rešilnih zamisli in če pri delovanju ne porabljamo naravne kreposti pametnosti. Samo pomislimo, kako je bilo v začetkih našega zadružništva — kmalu bomo praznovali stoletnico — ko je ob vsej trdni veri v pravilnost zadružne ideje pa ob vsem požrtvovalnem delu naših prvih zadružnih delavcev toliko zadrug kljub vsemu — propadlo.

Torej: berimo, razmišljajmo, pogovarjajmo se o teh vprašanjih!

Vsak izid nove knjige je praznik. Praznik za avtorja, praznik za izdajatelja knjige, v tem primeru za našo SLOGO. Izid te knjige govori o njenem pogledu na važnost izdajanja miselnega materiala. Kakor so se pred davnimi časi zavedali očetje našega zadružništva (ali pa kakor se je tega zavedal lanski tukajšnji Katoliški shod): nobeno področje družbe ni zdravo-rodovitno, tudi gospodarsko ne, brez zahtevne kulture. — Toda nocoj je praznik tudi za vso našo skupnost... Ne gre za nobeno ceneno „kajenje“, če rečemo: ob izidu takih knjig se izkaže zrelost celotne slovenske skupnosti v Argentini.

Da bi ob teh „Stebrih“ mi sami, pa tudi naši rojaki po svetu in doma, vsi, ki po Prešernovo „dobro v srcu mislimo“, začutili osvežujočo vrednoto vzajemnosti. Vrednoto tistih stebrov, ki bodo tako naša skupnost, kakor našo domovino, ta naš skupni dom, držali pokonci tudi v bodoče.

MALI OGLASI

STANOVANJE

Iščem sestanovalko, starejšo gospo (svojo sobo). Barrio Núñez. T. E. 701-3999.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk. T. E. 762-2840.

ARHITEKTI

Andrej Duh — izdelovanje načrtov, vodstvo in gradnje del v Bariloah in okolici; nepremičninski posli. P. Moreno 991, 5. nadstr. C — 8400 Bariloche.

ZDRAVNIKI

Bogomila Rebozov, psihologinja — tehnika, nespečnost, potrtost, splošni živčni in duševni problemi. — Moreno 458, I. 7. La Lucila, T. E. 799-8823 (po 19. uri).

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevnice sobe, moderno in angleški stil. **Martin Kovačič** — T. E. 765-1682.

REDECORA

— celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge. — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje — **Andrej Marolt**, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt**, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knaps — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA - V pritličju poslopja Sloge, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 16. do 19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtdih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic A 7.- za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 22.-.

Darujte v tiskovni sklad!

POSLOVNA PISARNA SLOGE

Moreno 129 - Ramos Mejía - v pritličju poslopja SLOGE:

- Uradni prevodi in legalizacija dokumentov - dr. Andrej Fink
- Splošne informacije
- Turizem
- Posredovalnica dela
- Pravna posvetovalnica - dr. Jože Dobovšek ml. - po predhodni prijavi
- Slovenske knjige
- Reliefi
- Slovenske pesmi - kasete
- Propolis in matičen mleček (jalea real) — Za člane SLOGE od ponedeljka do petka, od 15.—19. ure.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Knjižnica Zedinjene Slovenije je odprta vsak dan od 16. do 20. ure:

Med mnogimi drugimi knjigami so na razpolago:

S. M. Felicita Kačinšek: Slovenska kuharica

Jože Dolenc: Slovenski romar

Zora Piščanc: Pesnik zelene pomladi

Matjaž Puc: Spreobrnjenje in Hodil po zemlji sem naši

Marijan Breclj: Med Brdi in Jadranom

Saša Martelanc: Veter iz ljubih daljav

Drago Klemenčič: Tvoja in moja Cerkev

Hedvika Puntar: Na ženi dom stoji

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

vas lepo vabi
na pristne domače

KOLINE

V SOBOTO, 9. JULIJA
ob 20. uri.

Prodaja za dom pa istega dne od
od 10.—12. ure.

UMETNIŠKA RAZSTAVA

Akad. slikar France Ahčin bo razstavljal svoja zadnja dela, predvsem v lesu, v biblioteki Giuffre v Palomarju, Madariaga 540.

Razstava bo odprta v soboto, 9. julija ob 19 ter si jo lahko ogledate še ves naslednji teden.

NAROČNIKOM V ARGENTINI

Zaradi velike inflacije, ki že nekaj časa spet vlada v Argentini, je bila uprava Svobodne Slovenije prisiljena, da je dvignila letošnje naročnino za Argentino na A 150.- in po pošti A 180.- letno. Vse naročnike prosimo, da upoštevajo to povišico.

Uprava Svobodne Slovenije

TEZE ZA USTAVO REPUBLIKE SLOVENIJE bomo nadaljevali v prihodnji številki.

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE!

Slovenska kulturna akcija

5. kulturni večer

Poslovilni večer L. Lenčku CM je preložen na poznejši čas, namesto njega bo:

TONE PARTLIJČ: MOJ ATA, SOCIALISTIČNI KULAK

Satirična drama — video trak

Sobota, 2. julija, v gornji dvorani Slovenske hiše ob 20. uri.

SLOMŠKOV DOM

vabi otroke, mladino in odrasle na predstavo
igre

„PEKARNA MIŠMAŠ“

v izvedbi otrok Slomškove šole in mladine.

Sobota, 2. julija, ob 20

Castelli 28, Ramos Mejía

DRUŠTVO SLOVENSKA PRISTAVA

vabi

2. julija ob 20.30 **PEVSKI VEČER**

3. julija ob 9.30 **ŽEGNANJE** s slovesno sv. mašo. Po njej odkritje spominske plakete ob 25-letnici slovenske službe božje na Pristavi.

9. julija ob 20.30 **V LJUBLJANO JO DAJMO**
Gostovanje karapačajskega odra

16. julija **KOLINE**

17. julija **KOSILO** s kolinami

DOMAČE KOLINE

V HLADNIKOVEM DOMU

Sobota, 2. julija ob 20. uri **“KRES”**

VEČERJA - DOMAČE KOLINE

Nedelja, 3. julija ob 12. uri

KOSILO - DOMAČE KOLINE

Prodaja klobas po kosilu.

Vsi prav lepo vabljeni!

V nedeljo, 10. julija, v Slovenski hiši

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Ob 15. uri: Zahvalna sveta maša v cerkvi Marije Pomagaj

Ob 16. uri: Začetek tombole

1. tombola: **HLADILNIK “Columbia”** s freezerjem

2. tombola: **KOLO**

3. tombola: **OLJNATA SLIKA** akad. slikarke A. D. Hrovatove

Na svidenje na tomboli!

Turizem

Letalske in pomorske vožnje, ekskurzije, skupinska potovanja in vse informacije vam solidno in strokovno pripravi: **CADAQUES** Empresa de Viajes y Turismo - Florida 470 - 4. nadstr., pis. 411, Buenos Aires - Tel. 322-6648. Se priporoča: **Zupan Jure**, direktor

OBVESTILA

SOBOTA, 2. julija:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Tečaj za odrasle v Slovenski hiši ob 17.40 uri.

Kulturni večer SKA: Tone Partljič: Moj ata, socialistični kulak (video-trak) Slovenska hiša ob 20.

Pevski večer ob 20.30 na Slovenski Pristavi.

Sv. maša v zahvalo ob biserni maši p. dr. Bogumila Remca bo ob 19.15 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

V Slomškovem domu ponovitev otroške igre Pekarna Mišmaš ob 20.

NEDELJA, 3. julija:
Mladinska sv. maša in sestanek ob 9.30 v Slovenski hiši. Predava arh. Jure Vombergar.
Žegnanje na Slov. pristavi ob 9.30.

PETEK, 8. julija:

Sestanek SKASA v obednici Slovenske hiše ob 20. Razgovor o liberalizmu.

SOBOTA, 9. julija:

Na Pristavi gostovanje carapachayskega odra: V Ljubljano jo dajmo, ob 20.30.

NEDELJA, 10. julija:

Nedelja verskega tiska s tombolo v Slovenski hiši.

Sestanek SLS za prijatelje in somišljenike v Hladnikovem domu v Lanusu po sv. maši. Za vse zaupnike SLS je prisotnost častna dolžnost.

Občni zbor Slovenskega doma Carapachay po sv. maši.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE**
REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,

dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824

Registro Nac. de la Propiedad
Intellectual No. 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1988: Za Argentino A 150; pri pošiljanju po pošti A 180; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.
TALLERES GRAFICOS “VILKO” S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

SOBOTA, 16. julija:
V Slomškovem domu ponovitev Gallusovega koncerta Marijinih pesmi ob 20.

Dne 22. junija je umrl v starosti 88 let in bil naslednji dan pokopan na pokopališču Olivos gospod

Jože Draksler

Hvaležni smo vsem prijateljem, ki so nas spremljali v težkih trenutkih, vsem, ki so prišli kropit in se poslovit od pokojnega. Hvaležni smo tudi duhovnikom, ki so ga oskrbovali v bolezni s sv. zakramenti in opravili molitve ob mrtvaškemu odru: A. Avguštinu, Fr. Bergantu in dr. J. Rodetu. Posebno pa smo hvaležni prelatu dr. A. Starcu za opravljeno pogrebno mašo in molitve na pokopališču.

sestra Marijana, nečakinje, nečaki ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Mavčiče

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je 16. junija v 76. letu starosti zapustil naš prelubi mož, oče, tast in stari oče, gospod.

Edo Škulj

Po pogrebni maši v petek, 17. junija smo dragega pokojnika položili k večnemu počitku na pokopališče v Boulogne. Dobri Oče naj mu bogato poplača za vse žrtve in trpljenje v tem življenju. Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Žalujoči: žena: Ela roj. Dolšina,

otroci: Janez,

Majda z družino,

Edo,

Marjana z družino,

Eca z družino,

Marjeti z družino,

sestre: Ana, Mimi in Iva

z družinami.

Buenos Aires, Martínez, Slovenija

Nepričakovano nas je zapustila dne 18. junija naša draga mama, gospa

Frančiška Ogrin

Priporočamo jo v molitev.

Globoko žalujoči:

Matevž, mož,

hčerke Marta, Elizabeta in Kristina

z družinami

ter ostalo sorodstvo.

Bernal, Stara Vrhnika, Kranj

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je po daljši bolezni, 15. junija 1988, odšla v večnost h Gospodu

Vika Gradišek, roj. Gogala

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Žalujoči: Mirko Gogala, brat

Ivko Gradišek, sin, z družino

Slavka Deželak roj. Gogala, sestra, z družino.

Buenos Aires, Trbovlje, Laško